

עבודת סגולת זכרית עצי. גברי
ההרים התרגלו במשך הדורות למצב זה
של עבודת הנשים.
פקיד בריטי באזור הסביר לי:
„אנחנו מתנגדים לעבודת נשים אולם
התנאים החברתיים מכריחים אותנו
להעסיק נשים בעבודות צבוריות. נוסף
לזאת שכר הנשים נמוך יותר, והגברים
ממאנים לעבוד.“

גן עדן לגברים

בוקר אחד השכמתי ונסעתי עם האור
טובוס הראשון דרך כמה כפרים. בתי
הקהה הקטנים, זאת אומרת, חנות פתוח
זה וכמה ספסלים נמוכים לפניו, כבר
היו מלאים גברים הגומעים קפה תורכי,
ועל הכביש נשים נושאות חבילות אוכל
הולכות לעבודה. לעתים קרובות מושבת
האשה אחריה עז הקשורה בחבל. כשא
תה עובר בכבישים אתה רואה את
הנשים עובדות בפטישים ונושאות סלים
כשהעז קשורה לעץ הקרוב. אותה שעה
יושבים הגברים, שותים קפה תורכי,
וחולמים בהקיצו. הדבר שהדהימני ביותר
תר הוא שבכל כפר שבו עברתי ראיתי
את הכומר בעל הכפה השחורה, הטפור
סית לכנסייה היונית-האורתודוקסית, יר
שב גם הוא בין יושבי הקפה.

בניקוסיה אמרו לי שהרי קפריסין
הם גן עדן, גן עדן? — לגברים.

טבע עשיר ואדם עני

נעצרנו בקפופטריה, כפר השוכן ליד
גלחיה המתפלג ועובר לאורך הכפר
ולרחבו. ההרים מסביב מכוסים כרמים
ועצי פרי לרוב. כאן תמצא גפן, תפוח,
אגס, אפרסק וירקות מכל המינים. אבל
הכפר עני מאד. כי בניקוסיה אוכלים
תפוחים מתוצרת אוסטרליה ויין קפי
ריסין (זה המפורסם!) איכותו כיום
ירודה.

שוב אותו פזמון: הגנגלים אינם
מעוניינים בפתוח. הגפן של קפריסין
מתאימה לתעשיית יין משובח, אולם
הקפריסאים אינם יודעים לעשותו. ביי
חוד אינם יודעים את סוד ההחסנה והי
שמידה על היין, ומשום כך אין היין
מתאים לאכספורט. בגלל זה תוכל לר
אות בקפופטריה נשים עסוקות אחרי
עבודתן בשדה או בכביש במלאכת יד
הנמכרת במחיר אפסי לסחורי העיר.

בירה יקרה

בטרודוס, המקום הגבוה ביותר בה
רים, נמצאים בתי הממשלה, מעון קיץ
קיבוצי לפקיד הממשלה והמנגנון האד
מיניסטרטיבי. מובן שהעברת האדמי
ניסטרציה למקום מרוחק כזה עולה
הרבה, ומובן גם כן שהכל נעשה על

הצעיר של קפריסין דרש ותבע בתי
כפר מודרניים ואפילו אוניברסיטה ליי
לידי המקום, אולם הבריטים אינם מעוני
ינים בכך (שוב!) ומשום כך אינם
קיימים.

אמר הפועל

ישבתי עם פועל מכרות, והוא ספר
לי על בעיותיו. „העבודה במכרות קשה
והאבק וחוסר התנועה המתאימה גור
מים למחלות רבות. אבל מקור הרע
האמתי אינו בחוץ אלא בפנים. הפוע
לים מחולקים לשני מחנות: אלה הקור
אים לעצמם קומוניסטים, הרוצים בפיי
תוח הארץ ואחוז עם יוון ואלה הנקרי
אים המפלגה הלאומית, הרוצה אחוז
עם יוון ופתוח הארץ. שניהם רוצים
אותו דבר, אולם קוראים לדבר האחד
בשמות שונים. והנהנה מזה הוא הב
ריטי. סיסמתו: הפרד ומשול.“

בזמן האחרון נוסדה מפלגה שלי
שית המעוניינת בפתוח הארץ תוך שתוף
פעולה עם הבריטים — אך תלומם הר
חוק הוא אחוז עם יוון. „בקצור, אנחנו
חולמים“, והוא מצביע על הר אולימפוס
הקרוב שכפתו מכוסה ענן כבד: „לנו
תבוא הישועה רק כשהאולימפוס יהפך
להר געש ויהפוך את האי על פניו.“

הבתים היפים, שאינם אלא קיסנות לימי
הקיץ וסגורים בחורף, ובעלי בתי
החמר וקש של הכפרים.

התושבים יוונים בעלי מזג נעים,
מקבלים את פניך באדיבות רבה. איש
מהם אינו דובר אנגלית חוץ ממורה
הכפר, שגמר בית-ספר בניקוסיה. מצא
תיו ליד בית-הספר כשסביבו ילדי הכפר
יושבים על אבנים, על הגוונטרא והוא
קורא להם אגדה. ילדי הרים אלה הזכירו
לי את ילדי צפת ומטולה שלנו. לחיים
אדומות ושער בהיר, פרוצים ובריאים.

אך קרא וכתוב אינם יודעים. המורה
סיפר לי על הבעיות החינוכיות של
קפריסין. ישנם אמנם בתי-ספר עממיים
בכל כפר, אבל תקציב בית-הספר כה
נמוך שאינו מספיק אלא למורה אחד
— לכן לומדים ילדי כל הגילים בצותא
ורק שעה או שעתיים אפשר להקדיש
ללמודים רציניים. ולשם מה להם בעצם
ללמוד? הוא מוסיף. הילדים צריכים
לעבוד בשדה ורבים גם הולכים למכ
רות.

בעיר המצב אינו טוב בהרבה אם כי
שם יש בתי-ספר מפותחים יותר. אולם
אלה הם רק לבני העשירים, היכולים
אחר-כך לנסוע להשתלמות לאנגליה,
וליהפך לפקידים ממשלתיים. הדור

חשבון הקפריסאים. אנשי קפריסין הת
חילו מתמרדים (אצלם זה כרוני), ועי
תוני המקום כתבו מאמרי בקורת חרי
פים.

הדבר הגיע עד הפרלמנט הבריטי
שפתח בחקירה. החליטו אי-שם במשרדי
הממשלה המרכזית להעיר למושל האי
שהדבר אינו לפי רוח הזמן, ובאמת לא
עלו לטרודוס שנה אחת. אולם שנה
אחרי זה נשתנה העליה.

חברה טובה

בהרים תמצא בתי-מלון מפוארים,
ובהם קייטנים מארצות המזרח התיכון
ואנגליה. יש בתי-מלון שהדרגה הצב
אית הגמוכה ביותר של מבקריהם היא
אלוף. מאות אלופים וגנרלים לשעבר,
הנמצאים בפנסיה ומקבלים סכום שאי
נו מספיק לרמת-חיים בינונית באנגליה.
חיים בקפריסין כמלכים. גם המלך פא
רוק נוהג לבקר בקיץ בפלאטרס, במלון
פרק פורסט, „אינקוגניטו“ (ביקור לא
רשמי) ורבים הסיפורים על מעשי ההו
ללות והסקנדלים של המלך.

חינוך

כתשעה מילין מפלאטרס, במקום
הנקרא פרודורמוס, נמצא כפר. והוא
מחולק לשתי שכבות סוציאליות. בעלי

דגל מוד דגל — על בית העיריה של מורפו מופגנת תקוות האי —
חורה לארץ-האס היוונית שאינה מתלהבת לרעיון... בגלל האנגלים.

